

450. Sopron, evangélikus templom
(KÖH 74853)

(Győr-Moson-Sopron megye) Kú

A német kitelepítettek emlékére az evangélikus templom kertjében állítandó emlékmű alapjainak készítésekor a kőfaragó 2010. április 21-én jelentette, hogy az alap kiásása közben kőfalat találtak. A helyszínen valóban egy Ny-K-i irányú, a felszín alatt kb. 60 cm-re jelentkező, kb. 80 cm vastagságú, kőből rakott falat találtam, melyet dokumentáltam. A fal az alapozási munkákat nem zavarta, tovább nem bolygatták. A falmaradvány ahhoz az evangélikus paplakhoz tartozhatott, amelynek utcai szárnyát 1862-ben, a templom tornyának építése előtt bontották le.⁹ Apró leletanyag nem került elő.

GABRIELI GABRIELLA

451. Sopron Fő tér
(KÖH 47615)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró, Á, Kk, Kú

2010. március 1. és június 10. között elvégeztük a megelőző feltárást a Városháza és a Storno-ház, ill. a Patikaház és a Storno-ház közötti szakaszokon. A kutatás 700 m²-en folyt, kb. 3 m, helyenként 4 m mélységig.

Sikerült pontosan meghatározni a római várost, Scarbantiát É-D-i irányban átszelő Borostyánkő út nyomvonalát, egy nagyobb szakaszát (7,70 m) teljes szélességben feltárni a Storno-ház előtt. A bogárhátú út különböző nagyságú és vastagságú gneiszlappal burkolt, szegélye 40 cm széles faragott, különböző hosszúságú mészkő hasábokból kialakított. Az utat K felől másodlagosan elhelyezett oszlopok szegélyezik. Az út csaknem párhuzamosan halad a Storno-ház mellett, félig alatta. Keleti irányból a capitolum insulát É felől lezáró út csatlakozik hozzá, ennek szegélyét álló gneiszlappal alakították ki. Az út D-i szegélye rézsűsen kapcsolódik a Borostyánkő úthoz. A becsatlakozó útra a 4. században egy épületet emeltek, ekkor az út – a városfal megépítése miatt – már funkcióját veszítette. Az épület kialakításához korábbi falakat is felhasználtak. Északi falában két, szimmetrikusan elhelyezett 2,5 m széles bejáratot tudtunk dokumentálni. A fal előtti törmelékes feltöltési rétegben egy nagyméretű oltárkö került elő, LARIBVS AVG(vstis) dedicatioval. Az épület feltehetően szentélykörzethez tartozott, ezt a feltételezést a capitolumi templomhoz való közelsége indokolja.

Közvetlenül a Tűztorony előtt nagyméretű kváderek látszanak, itt statikai okokból egyelőre nem végezhetünk teljes feltárást. Feltehetően a római É-i kapu K-i tornyához tartozó falmaradványokat találtuk meg.

A Storno-ház előtti területen a Borostyánkő úton kívül egy több periódusú, vastag falú, téglapadlós római

épület részletét tártuk fel, ennek falaiba nagyméretű kvádereket is beépítettek.

A Tűztorony és a Városháza kocsifelhajtója közötti szakaszon egy késő római-kora népvándorlás kori, agyagba rakott kőalapozású, faszerkezetes épület maradványai kerültek napvilágra.

A Tűztorony melletti védőépület előtt a 11. századi ispáni vár kapujához tartozó kő támfal részlete került elő, amely égésnyomokat mutat és a vörössáncra jellemző gerendaszerkezet nyomai is fellelhetők benne. A feltárt területen az Árpád-kort egyébként csak egy kormos, égett réteg, benne néhány cölöplyukkal és egy kenyérsütő kemence maradványa képviselte. A területen halad keresztül a 19. században épített boltozott téglacsatorna.

Közvetlenül a Városháza előtt egy középkori lakóház alapfala került felszínre, a három ház közül, amelyek a mai, a 19. század végén emelt épület helyén álltak, a középsőé. A régi városháza maradványainak egy része is a feltárási területre esett. Annak falait az új városháza építésekor csak a járószintig bontották vissza, romjait a pincékbe döntötték bele. A falmaradványokból és a pincék betöltéséből késő középkori és reneszánsz faragott kövek kerültek elő. Feltártuk az épület emésztőgödret, ahonnan igen nagy mennyiségű kerámia került felszínre a késő középkortól a 19. század elejéig. A régi városháza épülete 1488-tól szerepel a városi dokumentumokban. Az eredeti, középkori épületből csak egy visszabontott falsarkot találtunk meg, az átépítések során a középkori falak zöme megsemmisült.

A területen halad keresztül a 19. században épített boltozott téglacsatorna, melyet a rekonstrukció során a csapadékvíz elvezetésére használtak föl.

A feltárás olyan épített örökségi értékeket eredményezett, amelyek miatt Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata a feltárt romok egy részének bemutatása mellett döntött. 2010. október 15. és december 2. között a bemutatásra szánt területen a pillérialapok helyének kutatásával folytattuk a munkát, amit a tél beállta miatt szakítottunk meg.

A feltárással párhuzamosan a Fő tér rekonstrukciós munkálataihoz kapcsolódóan folyamatosan régészeti megfigyelést is végeztünk. A tér több pontján a közműárkokban római épületmaradványokat találtunk. A Szentháromság-szobor körül kialakított csapadékvíz elvezető csatorna építésének megfigyelése különösen eredményesnek bizonyult. A bencés templom szentélye alatt, ill. a templom É-i fala mellett, a Fő téren korábban feltárt, feltehetően horreum rendeltetésű épülethez csatlakoztatható további falmaradványok kerültek elő, jelentős mennyiségű kerámiaanyag kíséretében. Az egyik falcsont tetején egymásba rakott három, egyszerű kivitelezésű bronztálat találtunk; a Tábornok-ház előtti szakaszon freskótöredékeket; a Megyeháza épülete előtt egy 5. századi besimított díszítésű korszó darabjait. Megállapítható volt az is, hogy a középkori járószint mintegy

9 DÁVID-GODA-THIRRING: Sopron belvárosának házai és háztulajdonosai. Sopron, 2008, 133.